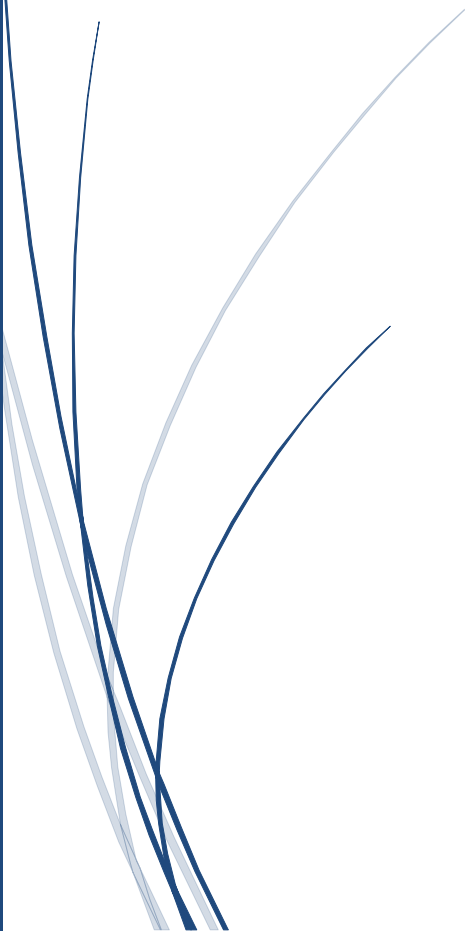

Pianonsoiton opetussuunnitelma 2023

Jokilatvan opisto

Hyväksytty Jokilatvan opiston johtokunnassa 26.6.2023, xx §

SOITIN JA LAULUNOPETUKSEN YHTEINEN OSA

Soitin- ja laulunopetuksen yhteiset tavoitealueet

Soitinopetukselle on määritelty tavoitealueet, jotka sisältyvät yleisiin ja tasokohtaisiin osaamistavoitteisiin. Painoarvo voi vaihdella soitin- ja tasokohtaisesti. Soitinopetuksen tavoitealueet ovat: soittotekniikka, musiikin hahmottaminen, musiikin kuuntelu ja luovuus.

Soittotekniikka

Soittotekniikan harjoittelun tavoitteena on, että opiskelija hallitsee instrumentille ominaisen ja luontevan soittoasennon sekä -tekniikan.

Musiikin hahmottamien

Muusikin hahmottamisen tavoitteena on, että opiskelija hallitsee musiikin peruselementit: melodia, rytmi, harmonia, rakenne, dynamiikka, soundi(äänenväri), terminologia.

Musiikin kuuntelu

Musiikin kuuntelun tavoitteena on tukea soitonopiskelua ja laajentaa musiikin ymmärrystä.

Luovuus

Musiikillista luovuutta tukevien sisältöjen (improvisaatio ja säveltäminen) tavoitteena on tukea opiskelijan musiikillista itseilmaisua ja muusikkoidentiteetin kehittymistä.

Arviointi

Soitin- ja laulunopetuksessa opiskelijan osaamisen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa eri taitotasolle määriteltyihin osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Arviointiasteikko on hyväksyty/hylätty.

Arviointitapoja ovat:

- opetuksen kuluessa tapahtuva osaamisen jatkuva arviointi;
- oppimistehtävät ja oppimispäiväkirja;
- itsearviointi sekä arviointikeskustelu.

Aiempien opintojen hyväksi lukeminen ja osaamisen osoittaminen

Lähtökohtaisesti oppilas aloittaa soitinopetuksen opinnot Aloitustasolta 1. Mikäli oppilaalla on aiempia opintoja tai soitintaustaa, oppilaalle voidaan tehdä lähtötason arviointi, joka perustuu soitinkohtaisen opetussuunnitelman osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opettaja tekee arvion ja määrittelee opiskelijalle sopivan lähtötason. Lähtötasoa edeltävät tasot hyväksi luetaan opiskelijan opintoihin osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteen pohjalta.

Taso- ja päättötodistus sekä osallistumistodistus

Oppilaalle annetaan tasosuorituksesta **tasotodistus** ja koko oppimäärän suorituksesta **päättötodistus**. Todistusten sisällöissä sovelletaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän valtakunnallisten perusteiden (2017) määräyksiä. Oppilaalle annetaan pyydetessä **osallistumistodistus** niistä opinnoista, jotka oppilas on suorittanut, mutta eivät muodosta tämän opetussuunnitelman mukaisia kokonaisuuksia.

PIANONSOITON OPETUSSUUNNITELMA

Yleiset tavoitteet

Piano-opintojen tavoitteena on herättää oppilaan kiinnostus musiikkia kohtaan, kehittää kuuntelutaitoja ja oppilaan itseilmaisua, vahvistaa psyykkistä, sosiaalisia taitoja ja hyvinvointia, vuorovaikutustaitoja sekä kannustaa oppilasta jatkuvaan musiikin harrastamiseen.

Oppilaaksi ottaminen

Oppilaaksi ottaminen tapahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä. Pääsykokeita ei siis järjestetä.

Opetuksen toteuttaminen

Opetus toteutetaan yksilö- tai pieniryhmäopetuksena. Aloitustason 1 pianotunti kestää 15 min. Opintojen edetessä tunnin pituus 30-60 min. oppilaan edistymisen ja toivomuksen mukaisesti.

Opetussuunnitelman rakenne ja opintojen eteneminen

Piano-opinnot jakautuvat kolmeen tasoon (aloitus-, perus- ja jatkotasoon). Aloitus- ja perustaso on jaettu kolmeksi pienemmäksi kokonaisuudeksi. Aloitustason 1 jälkeen oppilas voi jatkaa opetussuunnitelman mukaan tai vapaatavoitteisesti. Opetussuunnitelma perehdyttää ja ohjaa oppilasta soittoharrastuksen polulla sekä antaa oppilaalle mahdollisuuksia askel askeleelta monipuolisesti kehittää soittotaitojaan. Taitotasot auttavat ymmärtämään oppimisen tavoitteet ja auttavat myös arvioinnissa. Pianotunneilla saadaan valmiuksia itsenäiseen musisointiin ja elinikäiseen musiikin harrastamiseen. Lähtökohtana on oppilaiden vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opiskelun alussa oppilaille laaditaan joustava henkilökohtainen opetussuunnitelma, jota päivitetään tarpeen mukaan.

Oppilasarviointi ja tasosuoritukset

Pianotunneilla opetellaan itse- ja vertaisarviointia. Opintokokonaisuuden tavoitteiden saavuttamista arvioivat opettaja ja oppilas yhdessä. Oppilaiden arviointi on säännöllistä, monipuolista ja kannustavaa.

Piano-opetuksen tavoitealueet ovat musiikin hahmottaminen, soittotekniikka, kuuntelutehtävä, vapaa säestys, luovuus, yhteismusisointia erilaisissa kokoonpanoissa. Musiikin perusteiden opetus integroidaan soitto-opetukseen. Opettaja ohjaa oppilaan sopiviin yhteissoittomuotoihin. Opetussuunnitelmassa vapaa säestys on tärkeä osa. Vapaa säestys tarjoaa monipuolista näkökulmaa ja tukee oppilaan muuta musiikin opiskelua. Vapaa säestyksen tunneilla oppilas saa työkaluja pianokappaleiden harjoitteluun. Oppilaan halutessa opintoihin voidaan sisällyttää musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan sopimalla tavalla.

Tasojen suorittamisedellytykset ovat osallistuminen pianotunnille, säännöllinen kotiharjoittelu opettajan ohjeiden mukaisesti sekä tasokohtaisten osaamistavoitteiden saavuttaminen.

ALOITUSTASO

Aloitustason tavoitteena on luoda pohjaa jatkuvalla musiikin opiskelulle, kehittää motorisia valmiuksia, kuuntelu- ja keskittymiskykyä sekä herättää luovuus ja kiinnostus musiikkia kohtaan. Aloitustasolla tutustutaan pianon rakenteeseen, soittotekniikan perusteisiin, musiikin hahmottamiseen ja vapaan säestyksen alkeisiin. Ohjelmisto sisältää tuttuja lauluja eri aihepiireistä, eri aikakausien pienimuotoisia sävellyksiä, kolmi- ja nelikätisiä soittotehtäviä opettajan kanssa sekä pieniä improvisaatio- tai sävellystehtäviä. Aloitetaan oppilaan ja opettajan yhteinen matka musiikin kiinnostavan maailmaan.

Aloitustaso 1

Aloitustaso 1 on nuotinlukua edeltävä vaihe. Soittotunneilla lauletaan tuttuja lauluja ja soitetaan korvakuulolta, improvisoidaan musiikin mukaan, sävelletään musiikkisatuja ja tarinoita, kehitetään mielikuvitusta. Musiikin kieltä harjoitellaan ja opitaan leikinomaisella tavalla.

Aloitustaso 1 on tarkoitettu aloittaville pienille oppilaille.

Suoritus aika: yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 9 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 18 tuntia.

Opintopisteet: 1 op.

Aloitustason 1 suoritettuaan oppilas osaa:

- kertoa pianosta ja flyygelistä.
- löytää luontevan soittotavan.
- tunnistaa tasajakoiset ja kolmijakoiset rytmit.
- löytää sopivan laulukorkeuden, perussykkeen ja perustempon.
- käyttää 2 ja 3 mustaa kosketinta.
- käyttää käsiteparia (korkea-matala, nopea-hidas, voimakas-hiljainen, tutti-soolo).

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa kertoa pianosta ja flyygelistä (koskettimisto, pedaalit, kielet, pianon vasara, nuottiteline).
- Oppilas hallitsee ergonomisen soittotavan (luonteva soittoasento, ryhdikäs istuma-asento).
- Oppilas osaa rytmit kaikulaulamisella, lorujen laulamisella tai taputtamalla.
- Oppilas osaa yhdistää laulun ja rytmiikan (laulun rytmi ja muotorakenne on selkeä).
- Oppilas osaa käyttää 2 ja 3 mustaa kosketinta (mallin mukaan tekeminen), kädet erikseen.
- Oppilas osaa käyttää käsiteparia (korkea-matala, nopea-hidas, voimakas-hiljainen, tutti-soolo).
- Oppilas hallitsee perustempon ja perussykkeen.

Aloitustaso 2

Aloitustason 2 tavoitteena on opettaa nuotinlukutaitoa ja soittotekniikan perusasioita. Tutustutaan viivastolla oleviin nuotteihin ja rytmeihin sekä soittamisen eri työkaluihin ja tapoihin. Opitaan teknisiä ja taiteellisia peruselementtejä. Käytetään musiikin terminologiaa ja erilaisia kuuntelutapoja sekä kehitetään oppilaan kuuntelutaitoja. Ohjelmisto voi sisältää musiikin luomista, improvisaatio- ja sävellysharjoituksia oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla. Edetään oppilaan edellytysten mukaisesti.

Aloitustaso 2 on tarkoitettu pääsääntöisesti aloittaville oppilaille.

Suoritus aika: Yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 18 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 36 tuntia.

Opintopisteet 2 op.

Aloitustason 2 suoritettuaan oppilas osaa:

- nimetä nuotit viivastojen sisällä, oktaavialat.
- perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4.
- lukea nuottikuvaa ymmärtäen nuottiarvoja ja taukoja (kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti).
- tasojakoisia ja kolmijakoisia rytmejä.
- käyttää teknisiä ja taiteellisia perustaitoja.
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa nimetä nuotit viivastojen sisällä, oktaavialat
- Oppilas osaa käyttää perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4.
- Oppilas tunnistaa nuottiarvot ja tauot (kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti).
- Oppilas osaa käyttää tasojakoisia ja kolmijakoisia rytmejä.
- Oppilas osaa teknisiä ja taiteellisia peruselementtejä (soittotapa-non legato, glissando, klusteri), artikuloinnin alkeet, vuorokäsisoittoa.
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
  - tahti, tahtiosoitus, tahtiviiva, kaksoistahtiviiva, apuviiva
  - voimakkuuserot- pp, p, mp, mf, f, ff, crescendo, diminuendo
  - ritenuto
  - duuri-molli (tunnistetaan sävynä).

Aloitustaso 3

Aloitustason 3 tavoitteena on valmentaa oppilasta perusopintoihin. Pianotunneilla keskitytään nuotinluvun perusteisiin, yleistoriaan ja soittotekniikkaan. Ohjelmistona käytetään tuttuja lauluja sekä muuta sopivaa ohjelmistoa. Vapaan säestyksen tunteilla opitaan säestämään suoraan sointumerkeistä, kehitetään yhteismusisoinnin taitoja (kolmi- ja nelikätisiä sävellyksiä opettajan kanssa). Oppilas saa hyvän pohjan musiikkisuhteelle. Ohjelmisto voi sisältää musiikin luomista, improvisaatio- ja sävellysharjoituksia oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla.

Aloitustaso 3 on tarkoitettu kaikille pianonsoitosta ja sointusäestyksestä kiinnostuneille.

Suoritus aika: Yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 18 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 36 tuntia.

Opintopisteet 2 op.

Aloitustason 3 suoritettuaan oppilas osaa:

- nimetä nuotit viivastojen sisällä.
- rytmit yhdistettynä nuotinkirjoitukseen.
- hahmottaa soittamansa musiikin rakenteita (muotorakenteet ABA).
- käyttää pianonsoiton peruselementtejä.
- säestää perustehoilla.
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa nimetä ja kirjoittaa nuotit viivastojen sisällä.
- Oppilas osaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4 ja oppii nuottiarvot ja tauot.
- kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, pisteellinen puolinuotti, pisteellinen neljäsosanuotti.
- Oppilas saa valmiuksia rakenteiden hahmottamiseen (muotorakenteet ABA).
- Oppilas soittaa molemmilla käsillä (kädet soittavat yhteen, käsien ristiin vieminen), käyttää pedaalia (pitkää pedaalia).
- Oppilas osaa säestää perustehoilla reaalisointu- ja astemerkeistä (sävellaji C-duuri), melodiaa ja sointumerkin ilmoittamaa bassoääntä, vasen käsi soittaa pelkät bassoäännet.
- Kuulonvarainen säestäminen halutessaan.
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
  - sanasto aloitustaso 2
  - kohotahti, yhdyskaari, ykkösmaali, kakkosmaali, kertausmerkki, fermaatti, 8-----, ritenuto
  - voimakkuuserot- ff, f, mf, mp, p, pp, crescendo, diminuendo
  - soittotapa-legato, staccato, non legato, klusteri, glissando.

PERUSTASO

Perustason tavoitteena on antaa mahdollisimman laaja musiikillinen pohja ja tutustuttaa elävään musiikkikulttuuriin. Vapaan säestyksen tunneilla integroidaan musiikin teoriaa pianonsoiton käytäntöön. Vapaan säestyksen tehtävä tukee musiikin intervallien, sointujen ja sävellajien hahmotusta. Kehitetään koordinaatiota ja ryhmin käsittelyä komppien avulla. Pianotunneilla tutustutaan tonaalisen musiikin perusrakenteisiin ja peruskäsitteisiin. Opitaan terminologian merkitystä, luetaan nuottitekstistä ja käytetään pianon soittamisessa.

Perustaso 1

Pianotunnille tuleville suositellaan ensin aloitustason suorittamista. Oppilas hallitsee pianon perustekniikkaa. Jatketaan nuotinluvun kehittämistä, hahmotetaan musiikillisia rakenteita, tunnistetaan musiikilliset intervallit. Kerätään monipuolesta ohjelmistoa, otetaan huomioon oppilaan tavoitteet. Opetussuunnitelma sisältää yhteismusisointi ja säestäminen. Ohjelmisto voi sisältää musiikin luomista, improvisaatio- ja sävellysharjoituksia oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla.

Perustaso 1 on tarkoitettu pianonsoitosta ja sointusäestyksestä kiinnostuneille.

Suoritus aika: Yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 18 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 36 tuntia.

Opintopisteet 2 op.

Perustason 1 suoritettuaan oppilas osaa:

- nimetä ja kirjoittaa nuotteja g- ja f-avaimilla (nuotit viivastojen sisällä).
- perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, nuottiarvot ja tauot.
- tunnistaa musiikilliset intervallit ja kolmisoinnut .
- jäsentää soittamaansa musiikkia (fraseeraus, artikulaatiot).
- tunnistaa sävellajit C, G, D, a, e, d.
- säestää perustehoilla.
- hahmottaa musiikillisia yksinkertaisia perusrakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot).
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa nimetä ja kirjoittaa nuotteja viivastojen sisällä.
- Oppilas osaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4; oppilas oppii nuottiarvot ja tauot.
- kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, pisteellinen puolinuotti, pisteellinen neljäsosanuotti.
- Oppilas tunnistaa musiikilliset intervallit (sekunti, terssi, kvartti, kvintti), kolmisoinnut (perusmuoto) ja osaa käyttää pianon soittamisessa (intervallien ja kolmisointujen soittotekniikka).
- Oppilas saa valmiuksia fraseeraukseen (kaaret, artikulaatiot).
- Oppilas osaa käyttää sävellajit C, G, D, a, e, d.
- Osaa säestää perustehoilla (muoto- I-IV-V-I, I-IV-I, I-V-I; vasen käsi-kolmisoinnut, perusmuoto), osaa lukea ja käyttää reaalisointumerkkejä (sävellajit C, G, d, a, e, d).
- Kykenee hahmottamaan musiikillisia rakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot).
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
- sanasto aloitustaso 3
- korotusmerkki, alennusmerkki, palautusmerkki
- sf, riterdando, moderato, allegro, andante, allegretto, a tempo, adagio, dolce, Tempo I
- säestys-soolo-tutti.

Perustaso 2

Perustaso 2 johdattelee yleisteorian, sointumerkkien ja säestysrytmien maailmaan. Pianotunnilla tutustutaan erilaisiin komppeihin, käytetään yleisimpiä säestyskuvioita ja pedaalia säestystehtävissä. Oppilas osaa säestää ja kompata pianolla sointujen pohjalta, reaalisointumerkeistä. Kehitetään kykyä hahmottaa musiikkia kuulonvaraisesti, vahvistetaan oppilaan perussoittoteknisiä valmiuksia. Opetussuunnitelma sisältää myös yhteismusisointia opettajan tai toisen oppilaan kanssa. Ohjelmisto voi sisältää musiikin luomista, improvisaatio- ja sävellysharjoituksia oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla.

Perustaso 2 on tarkoitettu kaikille pianonsoitosta kiinnostuneille oppilaille.

Suoritus aika: Yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 18 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 36 tuntia.

Opintopisteet 2 op.

Perustason 2 suoritettuaan oppilas osaa:

- nimetä ja kirjoittaa nuotteja apuviivoihin asti.
- tunnistaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- nimetä, tunnistaa ja soittaa musiikillisia intervallia (sekunti-septimi) ja kolmisointuja.
- tunnistaa sävellajit C-a, G-e, D-h, A-fis, F-d, B-g, Es-c.
- käyttää yleisimmät säestyskuviot ja pedaalia säestystehtävässä.
- säestää reaalisointumerkeistä.
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa nimetä ja kirjoittaa nuotteja apuviivoihin asti (yksiviivainen, kaksiviivainen, pieni, suuri oktaavi).
- Oppilas osaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- Oppilas osaa nimetä ja tunnistaa musiikilliset intervallit (sekunti, terssi, kvartti, kvintti, seksti, septimi), kolmisoinnut ja osaa käyttää pianon soittamisessa.
- Oppilas osaa käyttää sävellajit C-a, G-e, D-h, A-fis, F-d, B-g, Es-c; muoto- I-IV-V-I, I-IV-I, I-V-I.
- Oppilas osaa käyttää yleisimmät säestyskuviot ja pedaalia säestystehtävässä, oppilas osaa säestää ja kompata pianolla sointujen pohjalta (vasen käsi humppa-kompissa, valssi-kompissa).
- Oppilas osaa säestää reaalisointumerkeistä.
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
  - sanasto perustaso 1
  - andantino, molto, piu, meno, poco a poco, Da Capo Al Fine.

Perustaso 3

Perustason 3 tavoitteena on valmentaa oppilaita jatko-opintoihin. Oppitunneilla saadaan valmiuksia itsenäiseen musisointiin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen. Laajennetaan repertuaaria, kehitetään luovuutta ja annetaan mahdollisuus itseilmaisulle. Lähtökohtana on oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Ohjelmisto sisältää mm. yleislaulujen säestystä (joulu- ja onnittelulaulut, maakuntalaulut). Ohjelmisto sisältää musiikin luomista, improvisaatio- ja sävellysharjoituksia oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla.

Perustaso 3 on tarkoitettu jatkajille pianonsoitosta ja sointusäestyksestä kiinnostuneille.

Suoritus aika: Yksi lukuvuosi. Lähiopetusta 18 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 36 tuntia.

Opintopisteet 2 op

Perustason 3 suoritettuaan oppilas osaa:

- nimetä ja kirjoittaa nuotteja (6 oktaavia).
- tunnistaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- rytmit yhdistettynä nuotinkirjoitukseen nuottiarvot.
- tunnistaa sävellajit C-a, G-e, D-h, A-fis, E-cis, F-d, B-g, Es-c, As-f.
- säestää reaalisointu- ja astemerkeistä, korvakuulolta.
- käyttää yleisimpiä säestyskuviota ja pedaalia säestystehtävissä (humppa-kompissa, valssi-kompissa, murtokolmisoinnut).
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa nimetä ja kirjoittaa nuotteja (yksiviivainen, kaksiviivainen, kolmiviivainen, pieni, suuri, kontraoktaavi).
- Perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- Oppilas osaa nimetä ja kirjoittaa seuraavat nuottiarvot ja tauot: kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti, kahdeksasosanuotti, pisteellinen puolinuotti, pisteellinen neljäsosanuotti, trioli, kuudestoistaosanuotti, kolmaskymmeneskahdesosanuotti.
- Oppilas osaa käyttää sävellajeja C-a, G-e, D-h, A-fis, E-cis, F-d, B-g, Es-c, As-f säestystehtävissä (muoto- I-IV-V7-I, I-IV-I, I-V7-I), osaa säestää reaalisointu- ja astemerkeistä.
- Kuulonvarainen säestäminen halutessaan.
- Oppilas osaa käyttää yleisimpiä säestyskuviota ja pedaalia säestystehtävissä (pedaalia sitomiseen ja rytmipedaalia), oppilas osaa säestää ja kompata pianolla sointujen pohjalta (vasen käsi humppa-kompissa, valssi-kompissa, murtokolmisoinnut).
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
  - sanasto, perustaso 2
  - vivo, piu mosso, meno mosso, tenuto, cantabile, largo, lento, vivace, presto, leggiero, rallentando
  - etuhele, mordentti, gruppetto (kaksoishele), trilli.

JATKOTASO

Jatkotasolla oppilas syventää osaamistaan pianon hallinnassa ja musiikin hahmottamisaineissa. Lähdetään kehittämään monipuolista ohjelmistoa. Ohjelmisto suunnitellaan oppilaslähtöisesti eli valikoidaan ohjelmistoa oppilaan omien mieltymysten mukaan. Opiskellaan säestystä komppaustekniikoilla, eri tyyllilajeja ja yhteismusisointia erilaisissa koonpanoissa. Vapaan säestyksen tunneilla soinnut opetellaan merkitsemään aste- ja kirjainmerkintää käyttäen. Pianotunneilla tutustutaan musiikin eri aikakausien sävelkieleen, säveltäjiin ja teoksiin. Oppilas kykenee ylläpitämään ja harjoittamaan soittotaitoaan itsenäisesti.

Jatkotaso on tarkoitettu jatkajille, pianonsoitosta ja sointusäestyksestä kiinnostuneille.

Suoritus aika: kaksi vuotta. Lähiopetusta 36 tuntia ja itsenäistä harjoittelua 72 tuntia.

Opintopisteet 4 op.

Jatkotason suoritettuaan oppilas osaa:

- lukea nuottikuvaa ymmärtäen nuotti- ja esitysmarkintöjä (käytetään koko koskettimistoa).
- tunnistaa soittokappaleiden sävellajit, käyttää kaikkia sävellajeja.
- soittaa prima vista -tehtävän.
- hahmottaa musiikillisia rakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot, sonaatti).
- tulkita aikakausien musiikkia.
- käyttää pianotekniikan elementtejä säestystehtävässä.
- säestää ja kompata sointujen pohjalta, yleisimmät säestyskuviot.
- ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

Arviointikriteerit

- Oppilas osaa lukea nuottitekstiä (käytetään koko koskettimisto).
- Oppilas osaa tunnistaa kaikki sävellajit, muoto I-IV-I, I-V7-I, I-IV-V7-I.
- Oppilas osaa prima vista -tehtävän (helppoja kappaleita), osaa ohittaa virheet.
- Oppilas osaa hahmottaa musiikillisia rakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot, sonaatti).
- Oppilas kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia (musiikin historia ja tyylin tuntemus).
- Oppilas hallitsee juoksutekniikan, oktaavien tekniikan, pedaalitekniikan säestystehtävässä.
- Oppilas osaa käyttää yleisimpiä säestyskuvioita (humppa-kompissa, valssi-kompissa, murtokolmisoinnut, synkooppi-kompissa, beat-kompissa), sointujen käännöksiä (perus-, terssi-, kvinttiasema) säestystehtävässä.
- Oppilas ymmärtää terminologian merkitystä, osaa lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
  - sanasto perustaso 3
  - *espressivo*, *risoluto*, *simile*, *subito*, *sostenuto*, *accelerando*, *con muoto*, *rubato*, *quazi*, *una korda*, *tre korda*, *senza ped.*, *con brio*, *morendo*, *brillante*, *semplice*, *etuhete*, *mordenti*, *gruppetto*(kaksoishele), *trilli*.

OPPIMATERIAALILUETTELO

Oheinen oppimateriaaliluettelo on viitteellinen ja sen tarkoitus on auttaa sopivan materiaalin löytämisessä. Oppilas ja hänen vanhempansa sekä opettaja tekevät oppimateriaalivalinnat yhteistyössä. Opettaja voi käyttää apuna ja tukena useamman sarjan tarjoamaa aineistoa.

Suomalainen pianokoulu: alkusoitto - Finnish Piano School:

Lehtelä, Ritva; Saari, Anja; Sarmanto-Neuvonen, Eeva

Suomalainen pianokoulu: osa 1 — Finnish Piano School: Part 1 / Finska pianoskolan: del 1

Lehtelä, Ritva; Saari, Anja; Sarmanto-Neuvonen, Eeva

Suomalainen pianokoulu: osa 2 — Finnish Piano School: Part 2 / Finska pianoskolan: del 2

Lehtelä, Ritva; Saari, Anja; Sarmanto-Neuvonen, Eeva

Suomalainen pianokoulu: osa 3 Finale — Finnish Piano School: Part 3 / Finska pianoskolan: del 3 Lehtelä, Ritva; Saari, Anja; Sarmanto-Neuvonen, Eeva

Pianon avain aapinen

M.Louhos, C. Juris, H.-Y. Liu-Tawaststjerna

Pianon avain, ohjelmisto 1

M.Louhos, C. Juris, H.-Y. Liu-Tawaststjerna

Pianon avain 2

M.Louhos, C. Juris, H.-Y. Liu-Tawaststjerna

Vivo piano 1.

K.Jääskeläinen, J.Kantala, I.Rikandi.

Vivo piano 2.

K.Jääskeläinen, J.Kantala, I.Rikandi

Vivo piano 3.

K.Jääskeläinen, J.Kantala, I.Rikandi

Taikasoinnut

L. Miikkulainen, E.Sarmanto-Neuvonen

Joulukalenteri - 24 helppoa joululaulusovitusta pianolle

Mika Perkiö, Katriina Javanainen-Laitinen

Sundblad-Halme Heidi: Lapset soittavat omia laulujaan I ja II .

Merihelmiä pianolle. Seapearls for Piano.

L. Miikkulainen, E. Sarmanto-Neuvonen.

Iloisia eläinkuvia pianolle.

E. Sarmanto-Neuvonen, L. Miikkulainen

Laulukirja 1,2 Laulutekijät trio Cuulas:

M. Haukipuro, H.Soranta, P. Myllymäki.

SUORITUSTAULUKKO

TASO		SUORITUS-AIKA	TYÖ-MÄÄRÄ	OPINTO-PISTEET	OSAAMISTAVOITTEET
Aloitustaso	Aloitustaso 1	1 lukuvuosi	9 + 18 h yht. 27 h	1	Aloitustaso 1 suoritettuaan opiskelija osaa: <ul style="list-style-type: none"> - kertoa pianosta ja flyygelistä - löytää luontevan soittotavan - tunnistaa tasajakoiset ja kolmijakoiset rytmit - löytää sopivan laulukorkeuden, perussykkeen ja perustempon - käyttää 2 ja 3 mustaa kosketinta - käyttää käsiteparia (korkea-matala, nopea-hidas, voimakas-hiljainen, tutti-soolo).
	Aloitustaso 2	1 lukuvuosi	18 + 36 h yht. 54 h	2	Aloitustaso 2 suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - nimetä nuotit viivastojen sisällä, oktaavialat - perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4 - lukea nuottikuvaa ymmärtäen nuottiarvoja ja taukoja (kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti) - tasojakoisia ja kolmijakoisia rytmejä - käyttää teknisiä ja taiteellisia perustaitoja - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa
	Aloitustaso 3	1 lukuvuosi	18 + 36 h yht. 54 h	2	Aloitustaso 3 suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - nimetä nuotit viivastojen sisällä - rytmit yhdistettynä nuotinkirjoitukseen - hahmottaa soittamansa musiikin rakenteita (muotorakenteet ABA) - käyttää pianonsoiton peruselementtejä - säestää perustehoilla - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.
Perustaso	Perustaso 1	1 lukuvuosi	18 + 36 h yht. 54 h	2	Perustaso 1 suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - nimetä ja kirjoittaa nuotteja g- ja f-avaimilla (nuotit viivastojen sisällä) - perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, nuottiarvot ja tauot - tunnistaa musiikilliset intervallit ja kolmisoinnut - jäsentää soittamaansa musiikkia (fraseeraus, artikulaatiot) - tunnistaa sävellajit C, G, D, a, e, d - säestää perustehoilla - hahmottaa musiikillisia yksinkertaisia perusrakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot) - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.
	Perustaso 2	1 lukuvuosi	18 + 36 h yht. 54 h	2	Perustaso 2 suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - nimetä ja kirjoittaa nuotteja apuviivoihin asti - tunnistaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 - nimetä, tunnistaa ja soittaa musiikillisia intervallia(sekunti-septimi) ja kolmisointuja - tunnistaa sävellajit C-a, G-e, D-h, A-fis, F-d, B-g, Es-c - käyttää yleisimmät säestyskuviot ja pedaalia säestystehtävässä - säestää reaalisointumerkeistä - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.

TASO		SUORITUS-AIKA	TYÖ-MÄÄRÄ	OPINTO-PISTEET	OSAAMISTAVOITTEET
Perustaso	Perustaso 3	1 lukuvuosi	18 + 36 h yht. 54 h	2	Perustaso 3 suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - nimetä ja kirjoittaa nuotteja (6 oktaavia) - tunnistaa perustahtilajit 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8 - rytmit yhdistettynä nuotinkirjoitukseen nuottiarvot - tunnistaa sävellajit C-a, G-e, D-h, A-fis, E-cis, F-d, B-g, Es-c, As-f - säestää reaalisointu- ja astemerkeistä, korvakuulolta - käyttää yleisimpiä säestyskuviota ja pedaalia säestystehtävissä (humppa-kompissa, valssi-kompissa, murtokolmisoinnut) - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.
	Jatkotaso	2 lukuvuotta	36 + 72 h yht. 108 h	4	Jatkotason suoritettuaan oppilas osaa: <ul style="list-style-type: none"> - lukea nuottikuvaa ymmärtäen nuotti- ja esitysmerkintöjä (käytetään koko koskettimistoa) - tunnistaa soittokappaleiden sävellajit, käyttää kaikkia sävellajeja - soittaa prima vista -tehtävän - hahmottaa musiikillisia rakenteita (muotorakenteet ABA, rondo, variaatiot, sonaatti) - tulkita aikakausien musiikkia - käyttää pianotekniikan elementtejä säestystehtävässä - säestää ja kompata sointujen pohjalta, yleisimmät säestyskuviot - ymmärtää terminologian merkitystä, lukea nuottitekstistä ja käyttää pianon soittamisessa.
Yhteensä		8 lukuvuotta	Opetus 135 h Oma työ 270 h Yht. 405 h	15	